

[Janne Normann]

det tosporede system og i stedet indarbejde konnossementkonventionen, som den var blevet ændret ved tillægsprotokollen i sølovens befragtningskapitel«? Det var måske ikke det, hr. Hahn advarede imod at tro på, men jeg vil gerne have sandheden på bordet.

Jeg mener, dette ser fornuftigt ud, og at der i dette lovforslag ligger en forenkling ved at ophæve konnossementloven, og jeg havde regnet med at gå ubetinget ind for det, men nu bliver jeg altså nødt til at have en forklaring.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg blev ikke meget kløgere på, hvad et konnossement er, ved at læse dette forslag og bemærkningerne til det, men jeg forstod da, at det handlede om regelsaneringsarbejde. Men måske havde det været rimeligt, hvis man dels havde oplyst, hvad et konnossement var, og det havde måske også været rimeligt, hvis man havde oplyst, hvad forenklingen egentlig bestod i, og hvad det var for nogle tvister, man havde haft, som man nu slap for, men det kan vi så sikkert få oplyst mellem første- og andenbehandlingen.

Inge Krogh (KrF):

Jeg vil ikke gå dybere ind i dette meget indviklede lovforslag, som jeg ikke engang kunne udtale, før vi begyndte på behandlingen her i salen. Jeg vil foreslå, at loven om konventionen hurtigst muligt ophæves.

Industriministeren (Stetter):

Jeg takker ordførerne for deres indlæg og for de interessante oplysninger. Jeg forstår, at der forestår et udvalgsarbejde, og ministeriet skal give svar på alle stillede spørgsmål. Jeg takker endvidere for den enstemmige tilslutning, som kom til udtryk hos samtlige ordførere.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 23:

Forslag til lov om ændring af lov om velfærdsforanstaltninger for søfarende.

(Fremsat 6/10 83).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arne Jensen (S):

Det er med blandede følelser, vi fra socialdemokratiet går ind i en forhandling om dette lovforslag, for vel er der lagt op til forbedringer, i hvert fald forbedringer i forhold til 1977-lovens bestemmelse, men vi finder, at forbedringerne er for små, og desuden indeholder forslaget samtidig som udgangspunkt også en accept af et lavere aktivitetsniveau, end Handelsflådens Velfærdsråd har haft tidligere. Det har vi svært ved at acceptere.

De aktiviteter, som udføres for vore søfolk i fremmede havne og om bord i skibene, er en beskedent tak til vore søfolk for veludført arbejde langt fra hjem, børn og familie. De er i en situation, hvor de offentlige goder, som vi andre gør brug af, ikke er tilgængelige, uanset at søfolkene gennem deres arbejde og indtjening er med til at fastholde milliardindtægter til den danske stat. Endelig kan man anføre, at de også er skatteydere til det danske samfund.

I princippet burde søfarendes velfærdsforanstaltninger være et offentligt anliggende, og det forekommer absolut ikke rimeligt, at vi skærer ned på området. Besparelser kan også gå hen og blive en hel mani uden mål og med, og selv om vi naturligvis også må have nogle økonomiske realiteter for øje – og det har vi da i høj grad i socialdemokratiet – er vi dog villige til at medvirke til fremskaffelse af yderligere midler på dette område.

Velfærdsrådets arbejde er også et spørgsmål om kulturpolitik og nogle menneskelige hensyn, og både ud fra de menneskelige hensyn og ud fra nogle kulturpolitiske overvejelser bør regeringen overveje dette lovforslag

[Arne Jensen]

endnu en gang og gå ind i nogle realistiske forhandlinger.

Regeringen slår ganske meget på, at der skal privatiseres. Velfærdsrådets arbejde har vel netop et anstrøg af den privatisering, der tilstræbes. Under alle omstændigheder udføres der af rådet, af institutioner og organisationer og endda også af enkeltpersoner et kæmpearbejde, som burde påskønnes i højere grad, end dette lovforslag lægger op til.

Det er faktisk også et spørgsmål om nordisk samarbejde. Det er vel ikke sådan, at vi herhjemme vil til at køre på fribillet og forsøge at lukrere på, at vores nordiske brødre opretholder et niveau for velfærdsforanstaltninger, som er mere i overensstemmelse med det ønskelige.

Som sagt er vi i socialdemokratiet ikke sindet at skære ned med de ca. 30 pct., der er anført i bemærkningerne til lovforslaget, tværtimod vil vi gerne styrke området, og jeg vil gerne henlede ministerens opmærksomhed på, at de søfarendes repræsentanter har tilkendegivet at ville øge indbetalingen til det dobbelte, om stat og redere ellers ville være med. Allerede på nuværende tidspunkt har vi desværre set, at der over finansloven er lagt op til nogle besparelser, og det synes jeg bør mane til eftertanke; der er foreslået besparelser på ca. 150.000 kr., og det vil få ganske store konsekvenser.

Ifølge ministerens egen besvarelse af et spørgsmål stillet i finansudvalget vil de omtalte besparelser berøre Søfartens Bibliotek, søfartsserviceinstitutionerne i Ålborg, Nørresundby, Århus og Esbjerg samt velfærdsarbejde i Lagos, Yokohama og Manila. Vi må kunne skabe enighed om, at dette lovforslag bliver ændret. Man kan have det indtryk, at for få medlemmer i dette folketing har følt på deres egen krop, hvad det vil sige f.eks. at være 4 måneder på søen eller holde jul i en fremmed havn eller måske at have pløjet sig igennem samtlige bøger og tidsskrifter på et sparsomt udrustet bogudlån.

Fra socialdemokratiets side beder vi ikke om penge til det, man kan kalde flottenhejmeri, men vi forlanger rimelige og nødvendige midler til vore søfolk, og vi vil gå ind i et positivt og sagligt udvalgsarbejde, hvor der bør tages hensyn til de søfarendes synspunkter.

Henning Andersen (KF):

Lovforslaget handler i korthed om at forhøje bidraget til det, jeg vil kalde de kulturelle udfoldelsesmuligheder for vore mange søfarende. Med den nuværende afgift på 80 øre pr. dag indbragte det i 1982 3,2 mill. kr. For at holde et nogenlunde niveau har det været nødvendigt med dette forslag om forhøjelse af bidragene, hvorved man skulle kunne opretholde det nuværende 1983-aktivitetsniveau.

Det fremgår klart af fremsættelsen, at der allerede har fundet væsentlige nedskæringer sted af aktiviteterne i de sidste par år.

I dette lovforslag bør man vel også bemærke, at staten bidrager med halvdelen og de søfarende og redere hver med en fjerdedel, og det synes jeg er en meget fornuftig ordning.

Det konservative folkeparti kan anbefale lovforslaget.

Tørnæs (V):

Da mit partis ordfører vedrørende velfærdsforanstaltninger for søfarende desværre ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne fremføre, at venstre kan tilsige det omhandlede forslag vedrørende ændringer af lov om velfærdsforanstaltninger for søfarende sin støtte. Venstre mener, at velfærdsservice til danske sømænd bør være af rimelig karakter, og kan det højnes af de foreslåede bevillinger, er venstre positiv over for dette.

Roesgaard (SF):

Da velfærdsforanstaltningerne er af meget stor betydning for de søfarende, er vi naturligvis indstillet på at støtte dette forslag om, at der skal større bidrag til. Vi mener dog, at der skal flere penge på bordet end det, der er anført i forslaget. Velfærdsrådets arbejde er allerede i 1983 nedsat med ca. 30 pct. Vi mener, at niveauet skal op på mindst samme plan, som det var i 1981 og 1982. Desuden mener vi, at redernes andel skal være større. Det begrundes vi med, at reallønnen for søfolkene bl.a. på grund af indefrysning af dyrtidsportionerne har været faldende i de senere år, hvorimod redernes indtægter stadig er stigende, ikke mindst på grund af den høje kurs på dollars.

Yderligere mener vi, at det er på tide, at bidragene til velfærdsrådets arbejde bliver pristalsreguleret. Loven blev lavet allerede i

[Roesgaard]

1948, og siden da er loven blevet forlænget og bidragene sat op adskillige gange.

Derfor vil vi i udvalget arbejde for dels at få bidragene sat op, dels at få pristalsregulering ydelserne, og at det denne gang bliver rederne, der kommer til at betale en lidt større del, nemlig 50 pct. af stigningen, og staten de øvrige 50 pct.

Hahn (CD):

Umiddelbart vil jeg mene, at velfærdsrådets omkostninger bør betales af staten. Der er – skarpt sat op – tale om en art diskriminering over for de søfarende. Herimod kan indvendes, at der er tale om et særligt erhverv for folk, der ikke som andre kan nå hjem til aften.

Såvel de søfarendes som rederens repræsentanter kan gå med til ministerens forslag om forhøjelse denne gang. Af den grund kan jeg tilsige centrum-demokraternes velvillige behandling i udvalget.

Lawaetz (FP):

Fremskridtspartiet har stor sympati for søens folk og for erhvervet i sin helhed, for de gør et meget nyttigt arbejde og bringer megen valuta hjem. Derfor har fremskridtspartiet flere gange meget enkelt foreslået, at sømandsskatten skulle fjernes, og det har vi gjort af flere grunde: sømandene har ikke de samme fordele, og erhvervet skal gøres mere attraktivt, så vi kan få flere danskere til at sejle, således at man kunne undgå at beskæftige en masse kinesere og filippinere til lave lønninger. Men så længe det ikke kan lade sig gøre, er man naturligvis fristet til at støtte velfærden.

I denne forbindelse vil jeg indskyde, at velfærd i princippet bør betales af erhvervene selv, af virksomheder, organisationer og de implicerede parter på arbejdsmarkedet. Man kan da også benytte lejligheden til at glæde sig over, at en lang række virksomheder har udbygget velfærdssystemet langt ud over det, de er tvunget til, og det gælder også for en række rederier.

Når det er sagt, må det imidlertid tilføjes, at situationen er den, at den danske økonomi er så dårlig, at det er helt nødvendigt at skære hårdt ned på en lang række områder.

Hvis ikke andre vil sige det, så siger fremskridtspartiet det. Det er måske lidt utaknemligt, men sådan er det. En merudgift på

600.000 kr. er ikke sagen netop nu. Industriministeren trøster os med, at han finder tilsvarende besparelser på andre felter uden dog at pege på, hvor det er. Men 600.000 kr. i øgede udgifter er 600.000 kr. Det forringer statens økonomi med 600.000 kr., og fremskridtspartiet har – det har man vel fundet ud af – som en af vore fornemste opgaver at hjælpe den kære regering med at spare på ting, som ikke er strengt nødvendige. Her kan vi hjælpe industriministeren og andre med at spare 600.000 kr., og det vil nok køre derudad alligevel.

Vi kan i dette tilfældet ikke støtte industriministerens oplæg.

Janne Normann (RV):

Jeg vil gerne sige til hr. Lawaetz og fremskridtspartiet, at jeg til fulde forstår den holdning, at nu gælder det altså om at sige sin mening, mens man er her.

Vi har udmærket forståelse for, at skibsfartserhvervets parter hellere vil have staten til at betale det hele, men vi mener ikke, der er rimelighed i på nuværende tidspunkt at ændre ved fordelingen med 50 pct. til staten og 25 pct. til hver af de to parter inden for skibsfartserhvervet.

Vi kan tiltræde forslaget, men vil gerne lige stille et enkelt spørgsmål. Der tales om en merudgift på 600.000 kr., som skal afholdes mod kompenserende besparelser. Hvad er det for besparelser?

(Kort bemærkning).

Lawaetz (FP):

I den nuværende situation vil jeg næsten tro, at fremskridtspartiet og det radikale venstre, i dag repræsenteret ved undertegnede og fru Janne Normann, er lige vigtige for regeringen. Det ville være trist, hvis vi skulle følges ad ud; hvad så?

(Kort bemærkning).

Janne Normann (RV):

Vi er skam altid vigtige for regeringen, og det er mig magtpåliggende at fremhæve, at vi ikke skal vælte regeringen på dette spørgsmål.

Anne Grete Holmsgård (VS):

[Anne Grete Holmsgård]

Ja, så er linjen jo i hvert tilfælde lagt fra de radikales side: småt for sig og stort for sig.

Det mest bemærkelsesværdige ved dette er egentlig, at den yderst beskedne forhøjelse, man foreslår, betyder, at der bliver et langt lavere aktivitetsniveau, end der var i 1982 for det, der under én hat hedder velfærdsarrangementer for søfarende. Det synes jeg ikke er acceptabelt. Det, det drejer sig om, er at sikre, at søfarende har bare nogenlunde forhold eller forhold, der er tillempet den situation, som vi andre betragter som noget helt normalt i dagligdagen, nemlig at man kan få en nyhedsorientering om, hvad der rører sig i samfundet, hvad der bliver diskuteret, hvad der sker af nye ting, at man har mulighed for at læse bøger og få dem udskiftet med jævne mellemrum, og at der er et udvalg af bøger, man overhovedet kan vælge imellem. Det drejer sig også om, at man har mulighed for at henvende sig et sted, når man er i fremmede havne, og få diskuteret sociale problemer, man måske har, og vi ved jo godt, at sømænd får mange af dem, fordi de er væk hjemmefra i meget lang tid ad gangen. Det kan ikke undgå at berøre de typer personlige problemer, man rent faktisk får også på hjemmefronten.

Jeg mener, det ville være logisk, at det var en statsopgave. Det er en statsopgave eller i hvert tilfælde en offentlig opgave for resten af samfundets borgere, at man har en biblioteksservice, at man har mulighed for at få støtte og rådgivning på forskellige områder. Uanset at foranstaltningerne kan kritiseres, er det dog nogle institutioner, som resten af den danske befolkning har til rådighed i deres dagligdag. Men her siger man, at sømænd – og søkvinder, for dem er der også nogle af – godt kan leve med en 30 pct.s beskærelse af det, der har været tingenes tilstand hidtil. Jeg synes specielt, det er rigtig dårligt, når Sømændenes Forbund oven i købet har sagt, at det gerne vil være med til at fordoble det bidrag, det giver i forvejen. Så kan jeg ikke se andet, end at det, det støder på, er et meget lille beløb fra statens side, og at rederne ikke ønsker at give mere til det.

Jeg synes i hvert tilfælde, at den vigtigste ting må være at få diskuteret i udvalget, om der ikke kan være et flertal for, at man kan få et beløb, der er i en sådan størrelsesorden,

at søfolkene i det mindste kan have de forhold, de havde i 1982, og ikke skal opleve en beskæring i 1984, der så bliver udhulet igen, fordi det er et fast ørebeløb og ikke et pristalsreguleret beløb, der står her.

Inge Krogh (KrF).

Socialdemokratiets ordfører, hr. Arne Jensen, talte om, at der ikke var mange herinde i folketinget, der havde forståelse for velfærdstjenestens betydning. Jeg vil indrømme, at jeg aldrig har sejlet i handelsflåden, men jeg har i hvert fald været med marinefartøjer nogle gange, og derfor kan jeg til fulde forstå, at det er nødvendigt med en velfærdstjeneste, og jeg kan anbefale det foreliggende forslag.

Industriministeren (Stetter):

Jeg kan takke for modtagelsen af dette forslag og for den brede tilslutning, som kom til udtryk her. Vi har alle stor respekt for de søfarendes indsats, og vi ved, at deres tilværelse er præget af de ofre, de må yde på det familiemæssige og personlige plan.

Vi har endvidere forståelse for, at de søfarendes pårørende kan føle det som en belastning, når de skal klare sig selv i hverdagen, og jeg håber derfor, at hr. Lawaetz også vil lade sig overbevise om, at disse forhold medfører, at det er rimeligt, at vi udøver den gerning, som gennemføres af Handelsflådens Velfærdsråd.

Hr. Arne Jensen ville gerne medvirke til at fremskaffe yderligere midler til dette formål, og hr. Roesgaard ville fortrinsvis skaffe dem fra rederens organisationer, og jeg forstod endvidere, at hr. Roesgaard foreslog, at man under udvalgsarbejdet skulle overveje at pristalsregulere dette beløb. Fru Anne Grete Holmsgård tilsluttede sig den tanke.

Jeg vil gerne knytte nogle kommentarer hertil. Såfremt beløbet forhøjes ud over de 50 pct., som regeringen foreslår, vil der blive tale om, at vi skal udrede 600.000 kr. mere fra statens side. Dem har jeg ikke. Vi har fundet kompenserende besparelser for de 600.000 kr., som vi foreslår beløbet forhøjet med, og jeg kan sige til fru Janne Normann, at det drejer sig om, at Handelsflådens Velfærdsråd gennemfører en omlægning af den videoservice, man hidtil har ydet de søfaren-

[Industriministeren]

de, og det skulle betyde en besparelse på disse 600.000 kr.

Men som sagt betyder den foreslåede forhøjelse 600.000 kr. mere, og hvis vi skal følge hr. Arne Jensen, hr. Roesgaard og fru Anne Grete Holmsgård, skal der altså skaffes yderligere 600.000 kr., og der skal skaffes yderligere 300.000 kr. fra rederens og yderligere 300.000 kr. fra de søfarendes organisationer. Jeg har bemærket, at de søfarendes repræsentanter siger, at de er indstillet på at fordoble bidraget, men de siger også – og det må man ikke glemme – at de synes, at staten principielt bør betale det hele. Jeg skal naturligvis ikke på forhånd kunne afgøre, hvordan udvalgsarbejdet forløber, men jeg kan sige, at industriministeriet naturligvis er rede til at give udvalget den sædvanlige gode service.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 24:

Forslag til lov om ændring af lov om skoleskibsafgift.

(Fremsat den 6/10 83).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arne Jensen (S):

Lovforslag nr. L 24 om ændring af lov om skoleskibsafgift er en forlængelseslov, og vi har fra socialdemokratiet ikke særlig mange bemærkninger til forslaget. Vi kan anbefale, at der fortsat er mulighed for en grunduddannelse, kan man sige, med lidt vind i sejlene, og vi nyder da også synet af skoleskibet

»Danmark«, når det stævner ud. Uanset at rederne har slået sig lidt i tøjret med hensyn til betaling, finder vi måske især i disse tider, hvor den borgerlige regering pålægger stadig større arbejdsgiverbidrag, at dette lovforslag passer ganske godt ind i den sammenhæng.

Det kunne måske endda være på sin plads at anføre, at den rederbetalte del af udgiften til driften af skoleskibet »Danmark« reelt udgør en stadig mindre del, end det gjorde fra starten af ordningen. Men vi er som sagt parat til en velvillig og hurtig behandling i erhvervsudvalget, og ministeren kan påregne socialdemokratiets støtte.

Henning Andersen (KF):

Som det lige er sagt, er lovforslaget en uændret forlængelse af den nugældende lov. Den gældende afgift på 50 øre pr. registerton har været uændret i 12 år, og denne afgift betales af ejerne af skibe over 300 BRT. En forlængelse af loven vil nok give en mindre afgift på grund af det fald, vi har i tonnagen, og dertil kommer, at oplagte skibe er fritaget for afgiften. I 1982 dækkede afgiften kun ca. 13 pct. af de samlede udgifter på ca. 9 mill. kr.

Rederiforeningen lægger vægt på, at skoleskibet »Danmark« opretholdes, selv om det ikke mere er nødvendigt for uddannelse til navigatør, men Rederiforeningen ser helst – og det er forståeligt – at de fritages for betaling. Det kan vi blot ikke følge. Vi lægger vægt på at bevare skoleskibet i den nuværende form, der både dækker et godt uddannelsessystem, og som samtidig giver en god reklame for Danmark med »Danmark« ude i verden.

Det konservative folkeparti kan anbefale lovforslaget.

Tørnæs (V):

Da vores ordfører på dette område desværre ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne fremføre, at venstre kan støtte det omhandlede lovforslag vedrørende ændringer af lov om skoleskibsafgift. Venstre værdsætter det uddannelsessystem, som skoleskibet »Danmark« tilbyder, en uddannelse, som modner og dygtiggør de elever, der har været på togt med skoleskibet, således at de senere kan gøre god fyldest i den danske handelsflåde.